

Andrew RT Davies AS
Cadeirydd, Pwyllgor yr Economi, Masnach, a
Materion Gwledig

27 Mawrth 2025

Annwyl Cadeirydd,

Yn ystod y sesiwn graffu gyffredinol ar yr Economi Sylfaenol ar 14 Tachwedd 2024, nodwyd y cwestiynau canlynol fel meysydd y byddwn yn mynd ar eu trywydd gyda'r Pwyllgor.

Mewn perthynas â'r Brentisiaeth Gradd mewn Peirianeg Rheilffyrdd a ddarperir gan Brifysgol De Cymru a Choleg y Cymoedd, a fyddai modd inni weld y ffigurau recriwtio presennol, yn ogystal â'r ffigurau recriwtio a ragwelir ar gyfer y blynyddoedd nesaf?

Mae Medr, sef yr awdurdod newydd ar gyfer addysg drydyddol ôl-16, wedi nodi bod yr amcangyfrifon gan ddarparwyr ar gyfer cofrestriadau diwedd blwyddyn ym mis Ionawr 2025 yn dangos ei bod yn debyg y byddai dau fyfyrwr newydd yn cwblhau Gradd BSc Prifysgol De Cymru mewn Peirianeg Rheilffyrdd ar ddiwedd 2024/24, ac y byddai deg myfyrwr presennol (o 2023/2024 yn cwblhau'r radd ar ddiwedd 2024/25).

Gan nad yw Medr wedi gofyn i Brifysgol De Cymru gyflwyno eu hamcangyfrifon ar gyfer nifer y bobl sy'n gwneud cais i wneud Prentisiaethau Gradd yn 2025/2026, nid oeddent yn gallu rhagweld unrhyw ffigurau recriwtio ar gyfer y blynyddoedd nesaf.

A fyddai modd inni gael rhagor o fanylion ynghylch y camau sy'n cael eu cymryd i gefnogi prentisiaethau sgiliau yn y sector tai, yn enwedig o ran datgarboneiddio tai?

Rydym yn blaenoriaethu buddsoddiadau i ddiwallu ein hanghenion sgiliau presennol a'r sgiliau a fydd eu hangen yn y dyfodol drwy ddatblygu prentisiaethau mewn sectorau sy'n tyfu a galwedigaethau sy'n dod i'r amlwg, yn unol â blaenoriaethau a bennir gan Bartneriaethau Sgiliau Rhanbarthol, gwybodaeth am y farchnad lafur ac adolygiadau o'r sector gan Cymwysterau Cymru.

Rydym yn gweithio'n agos gyda Medr sy'n adolygu cynnwys fframweithiau a llwybrau prentisiaeth, gan ganolbwyntio ar ddatblygu ac addasu'r prentisiaethau hynny sy'n cefnogi ein nodau sero net a chynaliadwyedd. Ar hyn o bryd mae gan Medr Fframwaith Tai ar Lefel 2 a Lefel 3 ac mae newydd ddatblygu Fframwaith Lefel 4. Disgwylir i'r Fframwaith Tai Lefel

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@llyw.cymru
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

4 sydd newydd gael ei ddatblygu gael ei gyhoeddi erbyn diwedd mis Chwefror 2025, a bydd yn cynnwys modiwlau ar gynaliadwyedd.

Canfu adolygiad gan Cymwysterau Cymru yn 2018 fod cyflogwyr yn credu nad oedd prentisiaethau adeiladu yng Nghymru yn diwallu eu hanghenion. Yn dilyn yr adolygiad hwn, datblygodd Cymwysterau Cymru, gan weithio gyda'r sector, drefniadau newydd lle mae'r rhan fwyaf o ddysgwyr yn cwblhau Cymhwyster Sylfaen yn y coleg yn y flwyddyn gyntaf ac wedyn yn symud ymlaen i brentisiaeth ar Lefel 3. O dan y trefniadau hyn, dim ond lleiafrif o ddysgwyr y disgwylir iddynt ddechrau prentisiaeth ar Lefel 3 yn sydd ar ôl gadael yr ysgol.

Ar hyn o bryd rydym yn gweithio gyda Bwrdd Hyfforddi'r Diwydiant Adeiladu (CITB), darparwyr hyfforddiant a Cymwysterau Cymru i adolygu effaith y trefniadau newydd hyn, gan ganolbwyntio'n benodol ar ofynion mynediad, yr effaith ar ddechrau prentisiaethau, gwneud cynnydd a chwblhau prentisiaethau.

Mae ymrwymiad yn ein Rhaglen Lywodraethu i ehangu prentisiaethau a rennir ar gyfer cyflogwyr, sectorau a rhanbarthau newydd. Er mwyn cyflawni'r ehangu hwn, gwnaethom gyflwyno model cyllido a darparu newydd yn 2022. Mae darparwyr yn y sector adeiladu'n parhau i gynnig prentisiaethau a rennir nad ydynt yn cael eu hariannu gan Lywodraeth Cymru i gyflogwyr, gan ganiatáu iddynt barhau i gael gafael ar gyllid CITB. Er enghraifft, mae Cartrefi Melin yn gweithio gyda Chyngor Sir Fynwy ac Y Prentis ar brentisiaethau sy'n seiliedig ar adeiladu.

Mae colegau hefyd cynyddu eu darpariaeth Sgiliau Gwyrdd yn y Sector Adeiladu, drwy ddarparu amrediad o gyrsiau, gyda'r nod o uwchsgilio mewn perthynas â mesurau effeithlonrwydd ynni yn ogystal â chyflwyno cyrsiau sydd â'r nod o wneud yr agenda ôl-osod yn fwy tryloyw.

Yn unol â'r ymrwymiad yn y Rhaglen Lywodraethu i gynyddu prentisiaethau gradd, CITB, gan weithio'n agos gyda Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid sy'n cynnwys cyflogwyr, prifysgolion a chyrff proffesiynol, a oedd yn arwain y ffordd wrth ddatblygu llwybr adeiladu newydd a datblygu llwybrau newydd mewn peirianeg sifil, mesur meintiau, arolygu a rheoli adeiladu. Yn dilyn y gwaith hwn, mae llwybrau'r fframwaith prentisiaethau gradd mewn adeiladu wedi cael eu cynnig ers mis Medi 2024 gan Brifysgol De Cymru, Prifysgol Wrecsam a Phrifysgol Cymru y Drindod Dewi Sant.

Gan gyfeirio at y Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol, a all y Gweinidog gadarnhau a yw'r holl undebau llafur o fewn Trafnidiaeth Cymru bellach wedi ymrwymo i weithio'n unol â'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol honno? At hynny, ac yn ehangach ar draws cyrff cyhoeddus eraill, a ydych yn hyderus y byddant yn cael eu cefnogi ag amser digyswllt hefyd?

Rhaid i gyrff cyhoeddus sy'n ddarostyngedig i'r Ddyletswydd Llesiant yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 osod a chyhoeddi amcanion wedi'u cynllunio i gynyddu cymaint ag y bo modd eu cyfraniad at gyflawni pob un o'r nodau llesiant; a chymryd pob cam rhesymol i gyflawni eu hamcanion.

Ers 1 Ebrill 2024, mae gan y cyrff cyhoeddus hynny ddyletswydd partneriaeth gymdeithasol i geisio consensws neu gyfaddawdu â'u hundebau llafur cydnabyddedig neu, lle nad oes undebau llafur cydnabyddedig, cynrychiolwyr eraill eu staff, wrth osod neu adolygu a chyflawni eu hamcanion llesiant. Felly, ar y cyrff cyhoeddus y mae'r ddyletswydd, yn hytrach na'r undebau llafur. Gallaf gadarnhau bod y Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol yn berthnasol i Trafnidiaeth Cymru, ac felly mae'n ofynnol iddynt geisio consensws neu gyfaddawd gyda'u holl undebau llafur cydnabyddedig.

Mae penderfyniadau ynghylch amser digyswllt yn cael eu gwneud yn lleol ac nid oes gan Lywodraeth Cymru y pŵer i ymyrryd yn y broses o wneud penderfyniadau lleol ynghylch y mater hwn. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod gwerth amser digyswllt ac yn ystyried amser o'r fath yn fuddsoddiad yn hytrach na chost. Mae'n allweddol ar gyfer sicrhau bod gan weithwyr y cyfle i gael eu cynrychioli ar y cyd, sicrhau bod gweithwyr yn cael gwybod am benderfyniadau arfaethedig a allai effeithio arnynt, a'i gwneud yn bosibl i weithwyr gymryd rhan yn y penderfyniadau hynny a dylanwadu arnynt. Mae Llywodraeth Cymru wedi ailadrodd wrth gyrff cyhoeddus bwysigrwydd amser digyswllt a'r disgwyliad i undebau llafur gael yr amser priodol i allu cymryd rhan lawn yn y gwaith o weithredu'r Ddyletswydd Partneriaeth Gymdeithasol.

Yn ystod y sesiwn, ymrwymodd Llywodraeth Cymru hefyd i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am y canlynol, unwaith y bydd cynnydd wedi'i wneud yn y gwahanol feysydd:

Canlyniad cyfarfod cyntaf y grŵp gorchwyl a gorffen a sefydlwyd gan y Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol, ar ôl iddo gael ei gynnal.

Mae'r cyfarfod cychwynnol arfaethedig y grŵp ar 25 Chwefror wedi cael ei ohirio oherwydd aelodau sy'n methu dod, ac rydym wrthi'n trefnu dyddiad newydd.

Manylion buddsoddiadau yn y diwydiant lled-ddargludyddion, ar ôl i Ysgrifennydd y Cabinet ystyried dau achos datblygu presennol.

Mae Llywodraeth Cymru wedi cefnogi buddsoddiad o £51 miliwn ar gyfer Vishay Intertechnologies. Roedd hyn yn cynnwys buddsoddi mewn offer newydd yn eu ffatri yng Nghasnewydd, gyda chymorth grant o £5 miliwn gan Lywodraeth Cymru. Bydd y buddsoddiad hwn yn helpu i ddiogelu 200 o swyddi yn y ffatri. Mae hyn wedi cael ei gyhoeddi.

Mae manylion terfynol yr ail fuddsoddiad wrthi'n cael eu trefnu ac mae yn y cam dogfennau cyfreithiol. Rydym yn disgwyl gwneud cyhoeddiad ddechrau mis Mawrth yn amodol ar gwblhau'r dogfennau cyfreithiol a'r diwydrwydd dyladwy yn llwyddiannus, a byddwn yn hysbysu'r pwyllgor pan fydd y prosesau hynny wedi cael eu cwblhau.

Gobeithiaf fod yr wybodaeth hon yn ateb yr holl gwestiynau a ofynnwyd yn ystod y sesiwn graffu gyffredinol.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink that reads "JACK SARGEANT". The signature is written in a cursive, slightly slanted style. Below the name, there is a long, horizontal, slightly wavy line that serves as a flourish or underline.

Jack Sargeant AS/MS

Y Gweinidog Diwylliant, Sgiliau a Phartneriaeth Gymdeithasol
Minister for Culture, Skills and Social Partnership